

Sygn. akt III AUa 350/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 sierpnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Łuka-Klisch
Sędziowie:	SSA Maria Szaroma SSA Marta Fidzińska - Juszcak (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Mariola Pater

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **A. U.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.**

o ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji wnioskodawcy A. U.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VIII Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 stycznia 2012 r. sygn. akt VIII U 1588/11

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 350/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 stycznia 2012r. Sąd Okręgowy w Krakowie VIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie A. U. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 21 lipca 2011r., którą organ rentowy na podstawie art. 38 i 83 ust. 1 pkt 2, art. 68 ust.1 pkt 1a, w związku z art. 6 ust. 1 pkt.5, art. 12 ust.1, art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 2005; poz. 1585 ze zm.), objął A. U. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej ubezpieczeniami społecznymi, tj. emerytalnym, rentowym i wypadkowym w okresie od 1 września 2001r. do 11 lutego 2004r.

Ustalił Sąd, że odwołujący się A. U. prowadził zgodnie z wpisem do ewidencji działalności Nr (...) wydanym przez Prezydenta Miasta O., pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie handlu hurtowego, detalicznego, obwoźnego artykułami spożywczymi, przemysłowymi oraz kwiatami od 24 kwietnia 1996 roku, a po zmianie zgłoszonej w dniu 14 sierpnia 2001r. zakres prowadzonej działalności gospodarczej rozszerzono o wynajem lokalu oraz pośrednictwo usług.

W piśmie z dnia 29 czerwca 1998r. wnioskodawca zawiadomił Urząd Skarbowy o przerwie w działalności gospodarczej od dnia 1 lipca 1998r. na czas nieokreślony, a następnie w piśmie z dnia 30 sierpnia 2001r. zawiadomił o wznowieniu działalności z dniem 1 września 2001r. Do tego pisma dołączył umowę najmu lokalu użytkowego z dnia 13 lipca 2001r. Do akt odwoływający złożył zeznania o wysokości uzyskiwanego przychodu, wysokości dokonanych odliczeń i należnego ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych w latach 2001-2004, z których wynika, że w okresie od 2001-2003 roku nie uzyskał przychodu z prowadzonej działalności gospodarczej, natomiast za rok 2004r. jego kwota wyniosła 5000 zł. Zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) za lata 2001 do 2003 (PIT 36) potwierdzają dochód uzyskany przez A. U. z tytułu najmu w poszczególnych latach tj. 2001r. kwotę 1600 zł, w 2002r. i 2003r. kwotę 4800 zł. W PIT 28 za 2004r. wykazany został przychód z działalności gospodarczej prowadzonej

na własne nazwisko w wysokości 5000 zł. Według umowy sprzedaży kiosku handlowego zawartej w dniu 10 lutego 2004r. powyższy przychód uzyskany był ze sprzedaży kiosku. W dniu 6 września 2001r. A. U. dokonał zgłoszenia jako płatnika składek na formularzu (...) z datą rozpoczęcia wykonywania działalności od 1 września 2001r. jednocześnie dokonał zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego na formularzu (...) z datą powstania obowiązku ubezpieczeń od 1 września 2001r. W dniu 11 kwietnia 2008r. A. U. wyrejestrował płatnika składek na druku (...) oraz dokonał wyrejestrowania z ubezpieczeń (...) z datą wsteczną od 12 lutego 2004r., jednocześnie złożył dokumenty rozliczeniowe ZUS DRA z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej za okres od 09/2001 do 02/2004r.

Powyższych ustaleń Sąd pierwszej instancji dokonał w oparciu o dokumenty i zeznania wnioskodawcy złożone w trybie art. 304kpc. Sąd przytoczył treść art. 6 ust.1 pkt 5 i 12 ust. 1 oraz 13 pkt 4 cyt. wyż. ustawy, oraz definicję działalności gospodarczej określoną w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej, (Dz. U. Nr 173, poz. 1807) dodając, że wcześniej tę samą definicję zawierała poprzednio obowiązująca ustawa z dnia 19 listopada 1999r. prawo o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1708 ze zm.) Na tym tle wskazał m.in. Sąd, że działalność gospodarcza nie może mieć charakteru przypadkowego, okazjonalnego, o niewykonywaniu nie świadczy też fakt nieosiągania przychodu. Podkreślił Sąd, że z istoty działalności gospodarczej wynika, iż jest ona prowadzona na ryzyko przedsiębiorcy i dopiero faktyczne zaprzestanie działalności skutkuje uchyleniem obowiązku ubezpieczenia społecznego. Stwierdził Sąd, że zarówno na gruncie obecnie obowiązującej ustawy z dnia 2.07.2004r. o swobodzie działalności gospodarczej jak i wcześniej obowiązujących przepisów ustawy z dnia 19.11.1999r. prawo o działalności gospodarczej zaprzestanie działalności gospodarczej skutkuje wykreśleniem wpisu w ewidencji działalności gospodarczej. Wpis do ewidencji nie tylko „legalizuje” wykonywanie działalności gospodarczej, ale też wyznacza czasowe granice bycia przedsiębiorcą i rodzi określone konsekwencje przewidziane m.in. w prawie podatkowym i ubezpieczeń społecznych. Dokonał Sąd rozważań w kwestii ciągłości prowadzenia działalności gospodarczej i stwierdził, że analiza zebranego materiału dowodowego nie dała podstaw do uznania, że zaprzestanie działalności gospodarczej rzeczywiście nastąpiło, gdyż w ocenie Sądu w spornym okresie wnioskodawca wykonywał działalność gospodarczą pod postacią wynajmu lokalu i z tego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym, skoro poinformował o wznowieniu działalności z dniem 1 września 2001r. i przedłożył umowę najmu zawartą w dniu 13 lipca 2001r.

Mając powyższe na uwadze na podstawie powołanych przepisów i art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd Okręgowy oddalił odwołanie A. U., który twierdził, że we wskazanym okresie nie prowadził działalności gospodarczej, a jedynie wynajmował lokal będący jego własnością, a znajdujący się na gruncie Urzędu Miasta, i podnosił, że gdyby został prawidłowo poinformowany, iż sam wpis do ewidencji spowoduje obowiązek płacenia składek ZUS, to nie zdecydowałby się na wynajem tego kiosku.

W apelacji od powyższego wyroku A. U. zarzucił istotne uchybienia procesowe mające wpływ na wynik sprawy tj. nieprzeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność, że od września 2001r. do lutego 2004r. nie prowadził działalności gospodarczej; oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego przez przyjęcie – bez badania intencji wnioskodawcy – że dopisanie do ewidencji prowadzonej działalności wynajmu lokalu z mocy prawa powoduje obowiązek opłacania składek ubezpieczeniowych i zdrowotnych.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podkreślił, że wskazani świadkowie mieli zaświadczyć, że od września 2001r. do lutego 2004r. nie prowadził działalności gospodarczej, gdyż opiekował się chorą matką, a kiosk prowadził świadek M. T., który ostatecznie odkupił od niego kiosk w 2004r. Przyznał apelujący, że kiosk był jego własnością, ale posadowiony na gruncie U. M.i tam został źle poinformowany, że wynajem to działalność gospodarcza. Wskazał, że czynsz najmu wynosił wówczas 400 zł brutto miesięcznie, a składka ZUS 600 zł, gdyby wiedział więc o konieczności jej zapłaty nie podjąłby tak nieracjonalnej decyzji. To więc – jego zdaniem – winien był wziąć pod uwagę Sąd działając zgodnie z zasadą sprawiedliwości społecznej oraz państwa prawnego. Tymczasem w czasie rozprawy odniósł wrażenie, że Sąd nie jest sprawiedliwy, gdyż z góry aprobuje stanowisko ZUS. Z tych względów uznał apelację za uzasadnioną i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja nie zawiera usprawiedliwionych zarzutów.

Sąd Apelacyjny w całości akceptuje ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne przyjęte przez Sąd pierwszej instancji za podstawę rozstrzygnięcia. Z tych względów uznaje za zbędne w tym miejscu ponowne przytaczanie treści – prawidłowo zastosowanych przez ten Sąd do ustalonego stanu faktycznego – przepisów art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 12 ust.1 i 13 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., Nr 2005, poz. 1585 ze zm.)

Za trafne i znajdujące oparcie w powołanych przepisach należało uznać stanowisko Sądu Okręgowego odnoszące się do pojęcia prowadzenia działalności gospodarczej.

Pogłębiając argumentację prawną rozstrzygnięcia zaskarżonego apelacją należy w pierwszym rzędzie wskazać, że w sprawie niniejszej okolicznością bezsporną było, iż wnioskodawca był zarejestrowany w ewidencji gospodarczej jako prowadzący działalność w okresie od dnia 1 września 2001r. do 12 lutego 2004 roku. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy słusznie przyjął, iż w wyż. wym. okresie czasu wnioskodawca na podstawie tegoż wpisu, a co za tym idzie – prowadzenia działalności gospodarczej, której przedmiotem był „wynajem lokalu”, podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu, oraz wypadkowemu. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że obowiązek ubezpieczenia wynika z faktycznego rozpoczęcia działalności i jej prowadzenia na podstawie wpisu do ewidencji (rejestr), natomiast kwestie związane z jej formalnym zarejestrowaniem i wyrejestrowaniem mają znaczenie wyłącznie w sferze dowodowej, nie przesądzają natomiast same w sobie o podleganiu obowiązkowi ubezpieczeń społecznych (por. np. wyroki z dnia 31 marca 2000r., II UKN 457/99, OSNAPiUS 2001 nr 18, poz. 564; z dnia 21 czerwca 2001r., II UKN 428/00, (...) 2003nr 6, poz. 158; z dnia 25 listopada 2005r., I UK 80/05, OSNP 2006 nr 19-20 poz. 309; z dnia 23 marca 2006r., I UK 220/05, OSNP 2007 nr 5-6, poz. 81 i orzeczenia w nich powołane). Inaczej rzecz ujmując, wpis do ewidencji lub rejestru ma charakter deklaratoryjny i stwarza jedynie obalalne domniemanie, że działalność gospodarcza była rzeczywiście podjęta i prowadzona w okresie nim objętym.

Domniemanie to może być obalone w drodze przeprowadzenia przeciwdowodu, który obciąża stronę twierdzącą o faktach przeciwnych twierdzeniom wynikającym z domniemania.

W rezultacie ciężar dowodu wystąpienia przesłanek uzasadniających ustanie obowiązku ubezpieczenia społecznego (rzeczywistego zaistnienia przerwy w prowadzeniu działalności), obciąża tę stronę, która z faktu tego wywodzi skutki prawne w zakresie ustania obowiązku ubezpieczenia. Jednakże zdaniem Sądu Apelacyjnego, powyższe domniemanie nie zostało w niniejszej sprawie obalone przez wnioskodawcę. Z ustaleń Sądu wynika, że wnioskodawca osobiście zawiadomił Urząd Skarbowy o wznowieniu działalności gospodarczej od dnia 1 września 2001r.załączając jednocześnie umowę najmu lokalu użytkowego zawartą w dniu 13 lipca 2001r. Zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) za lata 2001 do 2003 (PIT 36) potwierdzają dochód uzyskany przez A. U. z tytułu najmu w poszczególnych latach odpowiednio: w 2001r – 1600zł, w 2002r. i 2003r. – 4800zł, a w 2004r. – wykazany został przychód z działalności gospodarczej prowadzonej na własne nazwisko w wysokości 5000zł (PIT 28). Przychód uzyskany został ze sprzedaży lokalu (umowa sprzedaży kiosku z dnia 10 lutego 2004r.). Powyższe dokumenty

nie dają podstaw pozwalających na poczynienie ustaleń wbrew domniemaniu wynikającemu z wpisu do ewidencji gospodarczej. Apelujący zarzucał, że Sąd bezpodstawnie pominął przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków, na okoliczność, że faktycznie nie prowadził działalności gospodarczej, podczas gdy winien był przy wyrokowaniu brać także pod uwagę wolę i zamiar strony. Zarzut ten nie mógł odnieść zamierzonego skutku.

Trafnie Sąd pierwszej instancji ocenił, iż zeznania świadków nie przyczynią się lepiej do wyjaśnienia sprawy niż przedstawione dokumenty, a także twierdzenia wnioskodawcy, które sprowadzały się do tezy, że „warunkiem utrzymania kiosku na tym gruncie była działalność gospodarcza” i „aby nie stracić kiosku był zmuszony do wynajęcia go” (k 2 a.s.). Nie było też sporne, że co miesiąc z tytułu najmu pobierał czynsz w wysokości 400 zł miesięcznie, i opłacał od tej kwoty podatek dochodowy. Wszystkie te czynności – począwszy od uwidocznienia w ewidencji działalności gospodarczej – rozszerzenia swojej działalności o najem lokalu, po wykreślenie z działalności od 12 lutego 2004r. – wykonywał świadomie i osobiście. Biorąc powyższe pod uwagę także Sąd Apelacyjny nie znalazł uzasadnienia dla przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków.

Nadto z dokumentacji Urzędu Skarbowego w C. wynika, że do dnia 11 lutego 2004r. wnioskodawca figurował jako osoba fizyczna prowadząca indywidualnie działalność gospodarczą (k.17 a.r.) Skutkiem tego było wykreślenie wnioskodawcy z ewidencji działalności gospodarczej z powyższą datą (k. 16 a.r.). Także te dane prowadzą do logicznego wniosku, iż wnioskodawca nie miałby podstaw do likwidacji, wykreślenia działalności gdyby takowej nie prowadził.

Trzeba wziąć pod uwagę, że ocena, czy niewykonywanie działalności gospodarczej ma wpływ na podleganie ubezpieczeniu, musi być potwierdzona ustaleniem, iż faktycznie działalność ta w ogóle nie była prowadzona w określonym przedziale czasowym. Wnioskodawca nieskutecznie zarzuca, że działalności nie wykonywał bo pogarszał się jego stan zdrowia, a nadto opiekował się chorą matką.

Okoliczność, że w tym czasie nie realizował zadań związanych ściśle z szeroko określonym przedmiotem prowadzonej działalności gospodarczej, a tylko wynajął kiosk, nie przesądza, iż zaprzestał wykonywania działalności, zwłaszcza że uzyskiwał dochód z tego wynajmu. Przedsiębiorca bowiem swobodnie decyduje, czy i kiedy podejmuje się wykonywania zadań związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Wnioskodawca zwraca co prawda uwagę, że został wprowadzony w błąd przez Urząd Miasta w O. – co do tego, że wynajem nie jest działalnością gospodarczą, jednakże nie tylko nie formułuje w tym zakresie zarzutów z przytoczeniem właściwych przepisów prawa, ale pomija, że to on sam zgłosił w ewidencji działalności gospodarczej, że rozszerzył przedmiot swojej działalności o wynajem. Winien był sobie zatem zdawać sprawę – jako przedsiębiorca należycie dbający o swoje interesy, że zgodnie z powołanymi przez Sąd pierwszej instancji przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych będzie z tego tytułu podlegał przewidzianym w nich ubezpieczeniom.

Reasumując przedstawione rozważania Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok jest słuszny i zgodny z prawem. Zaś zarzuty apelacji nie są zasadne z wyżej podanych przyczyn. W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.